

ПОЛЕН АЛЕРГЕНИХ БИЉАКА У ВАЗДУХУ

Тромесечни извештај за Краљево и околину:

На неопходност мониторинга полена суспендованог у ваздуху указала је Светска здравствена организација (WHO) званичним закључцима састанка на тему „Phenology and Human Health: Alergic Disorders“ који је одржан у Риму 2003.год. WHO потврђује да је аерополен битан узрочник алергијских реакција током последњих 50 година, а резултати мониторинга аерополена омогућавају проучавање, превенцију, дијагностиковање, па и лечење поленских алергија.

У Србији на основу Закона о заштити животне средине, члан 3 тачка 11, полен је окарактерисан као загађивач емитован из природе због, пре свега, негативног и штетног утицаја на здравље људи.

Начин да се помогне особама алергичним на полен, који је препоручен од стране WHO је организовање и спровођење континуираног мерења концентрације полена у ваздуху.

Полен биљака је за човека један од најзначајнијих алергена у ваздуху. Поленова зрна код више од 20% људске популације (сваки пети човек) изазивају алергијске реакције (bronхитис, коњуктивитис, дерматитис, поленска кијавица), док у случају дуготрајног и вишегодишњег излагања високим концентрацијама један део људске популације оболева од хроничног бронхитиса и бронхијалне астме. Загађеност ваздуха у урбаним, индустријским срединама доприносе појачаном алергијском дејству аерополена. Светска здравствена организација је упозорила да ће различите врсте алергијских реакција код људи бити болест савременог човечанства у 21. веку.

Негативан утицај на здравље људи, који изазива полен појединих биљних врста, сврстава ове честице у "природне" загађиваче ваздуха. Концентрација полена биљака у ваздуху зависи од низа фактора који владају у природним стаништима и урбаним срединама. Веома је важно познавање временске и просторне дистрибуције, као и врсте аероалергеног полена, како би се стање пратило и издавало путем извештаја о стању полена, прогноза за наредни период, као и формирање календара полена. Ови подаци су намењени: превенцији код сензибилизисаних особа, као помоћ у ефикаснијем лечењу пацијената у здравственим институцијама, побољшању рада комуналних и урбанистичких служби на уништавању трава и корова које су узрочници алергијских болести, бољем сагледавању потребе увођења законске регулативе, укључивању и међународну сарадњу, јер су проблеми аерополена не само локалног, регионалног него и глобалног карактера.

Мерење концентрације полена 24 алергене биљне врсте у ваздуху обавља се у оквиру систематског праћења концентрације полена на територији града Краљева,

у оквиру државне мреже за мониторинг алергеног полена који врши Агенција за заштиту животне средине.

Вредности концентрације полена у ваздуху мере се на висини 15m изнад површине тла. Временски период континуираног узимања узорака почиње почетком фебруара и траје до првих новембарских дана, мада у зависности од временских услова овај интервал може да варира.

Гранична вредност за све алергене биљке изузев амброзије је 30 поленових зрна /m³ ваздуха, а за амброзију 15 поленових зрна /m³ ваздуха.

На основу резултата обављених испитивања може се констатовати следеће: Полинација (која почиње цветањем дрвећа), је почела уобичајено, тако да је мерење полена у Краљеву почело 10.02., када су и регистрована прва поленова зрна.

У предходном тромесечном периоду мерења доминирали су најпре полени дрвећа, што је и уобичајено за тај период године, да би у априлу почела и полинација трава, а затим, и већине корова.

Од алергена, у почетку овог тромесечја, најјаче дејство испољава полен **траве и амброзије**.

Полен **трав** је у повишеним концентрацијама био 20 дана, са највећим дневним пиком 07.7.2014., где је било 185 поленових зрна/m³ ваздуха. Полен трава у ваздуху бележен је кроз цело ово тромесечје.

Амброзија има полен који је најјачи алерген. Ове године у Краљеву прва поленова зрна амброзије забележена су 30.6. и била су присутна до краја овог тромесечног периода. Концентрације полена ове биљке су 17 дана биле изнад граничних вредности, са највишом постигнутом концентрацијом 17. августа од 132 поленових зрна/m³ ваздуха.

Полен **боквице, конопље, штира, пепељуге, пелина и киселице** бележен је током целог овог периода. У јуну и јулу се јављају спорадично, док их у ваздуху током августа има више, али концентрације полена наведених корова нису ни у једном тренутку прешле граничне вредности.

Липа је цветала од јуна и њен полен је бележен у ваздуху током целог тромесечја, али није прелазио граничне вредности.

Полен **коприве** је бележен кроз цело ово тромесечје. Изнад граничних вредности био је 51 дана, са највишом постигнутом концентрацијом 06. јула, када је забележено 253 поленових зрна/m³ ваздуха.

Израдом аеропалинолошког извештаја за овај период на територији града Краљева са околином може се адекватно видети присутност свих алергена као и њихово прекорачење изнад граничних вредности.

Извештај припремили:

Савић Владимир дипл.инж.

Илић Томислав дипл. биолог

Краљево

23.10.2014.год